De kracht van Basiskwaliteit Natuur

Land van Ons

groene bondgenoten
samen voor basiskwaliteit natuur

Vrijwilligersdag Land van Ons, 17-10-2026

Projectteam BKN Veldlab
Gerjan Navis, Jeanne Mertens, Gerben van Heijningen (Land van Ons)
Hetty van der Stoep (Vogelbescherming), Barbara Kalkman (Vlinderstichting),
Rachel Owusu (IVN), Frank Velthuizen (Groene Bondgenoten)

In deze sessie

- Waarom een project Basiskwaliteit Natuur?
- Wat is Basiskwaliteit Natuur?
- Wie zijn Groene Bondgenoten?
- BKN Veldlab Land van Ons: doel en aanpak
- Hoe meedoen?
- Vragen

Een mooier Groesbeek met LBG: doe mee!

lbggroesbeek

Avonturenbos Stekkenberg
GROESBEEK

groene bondgenoten
samen voor basiskwaliteit natuur

Groene Bondgenoten

Doel van Groene Bondgenoten is dat vrijwilligers elkaar vaker vinden en **samenwerken** en daarmee hun impact op de **Basiskwaliteit Natuur** in hun eigen omgeving vergroten.

Groene Bondgenoten is een samenwerking van Vogelbescherming Nederland, LandschappenNL, Natuur- en Milieufederaties, IVN Natuureducatie, SoortenNL en KNNV. Het project is mede mogelijk gemaakt door de deelnemers van de Nationale Postcode Loterij.

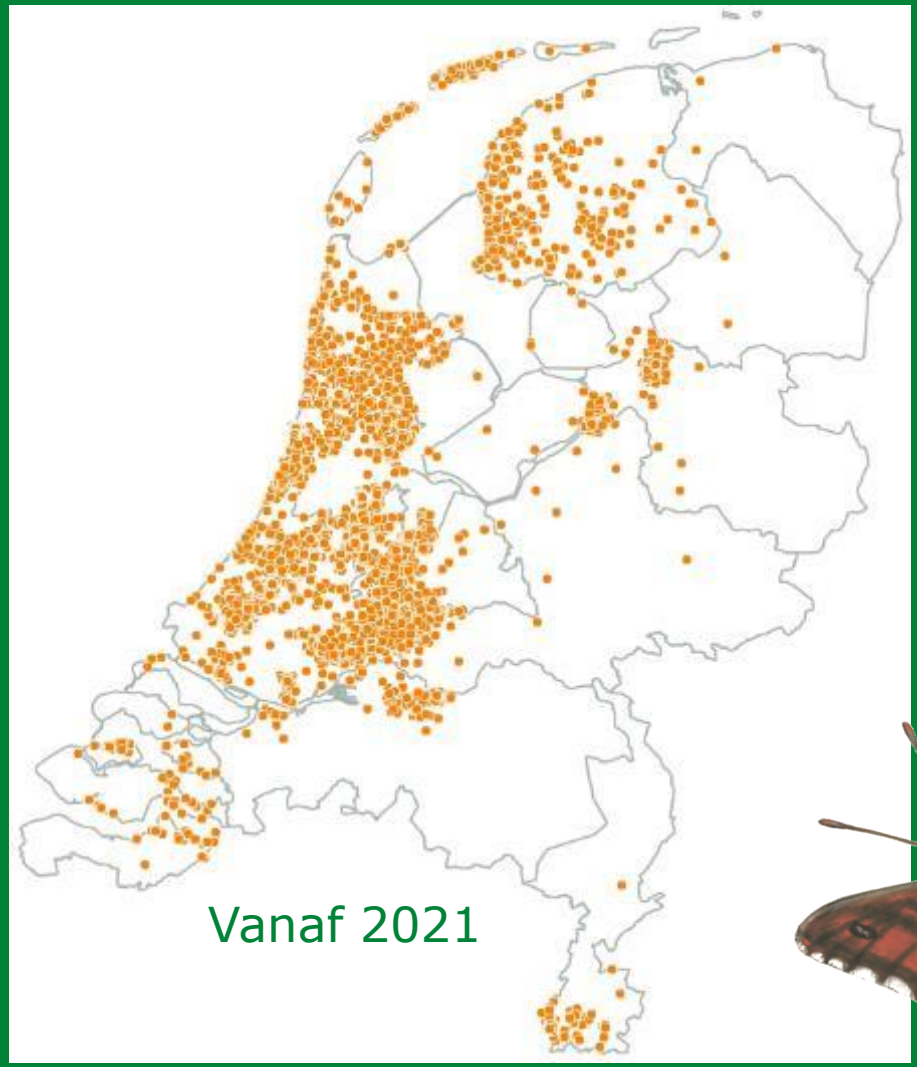

Argusvlinder: waar zit hij nog?

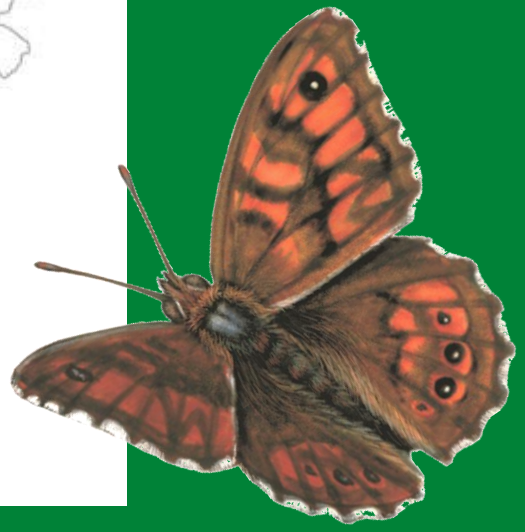
groene bondgenoten
samen voor basiskwaliteit natuur

Vanaf 1990

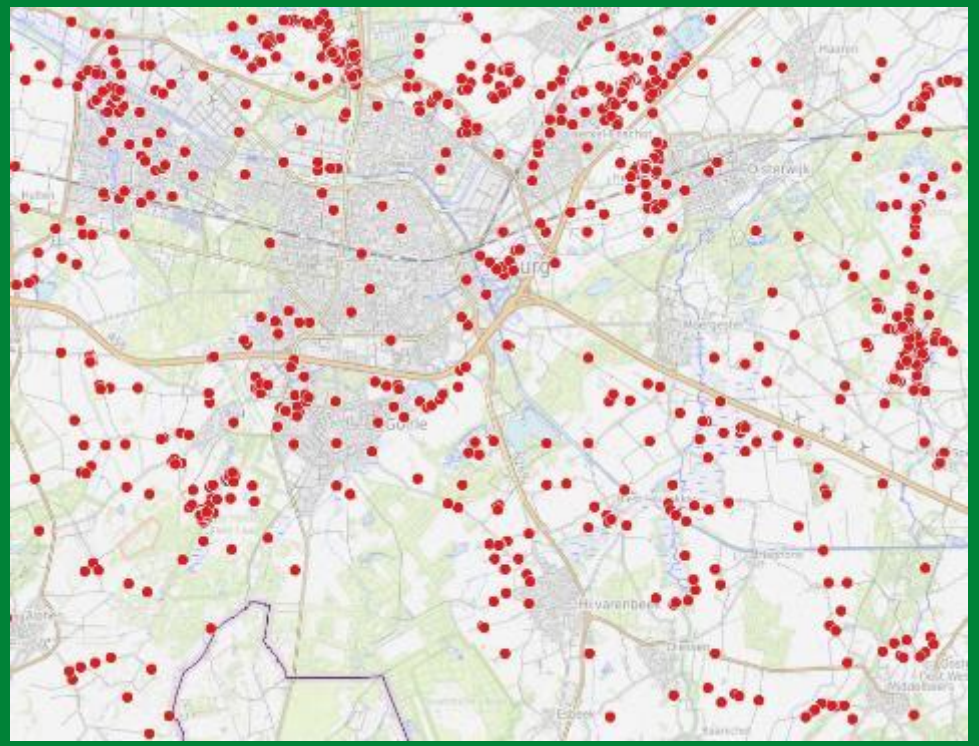
Vanaf 2021

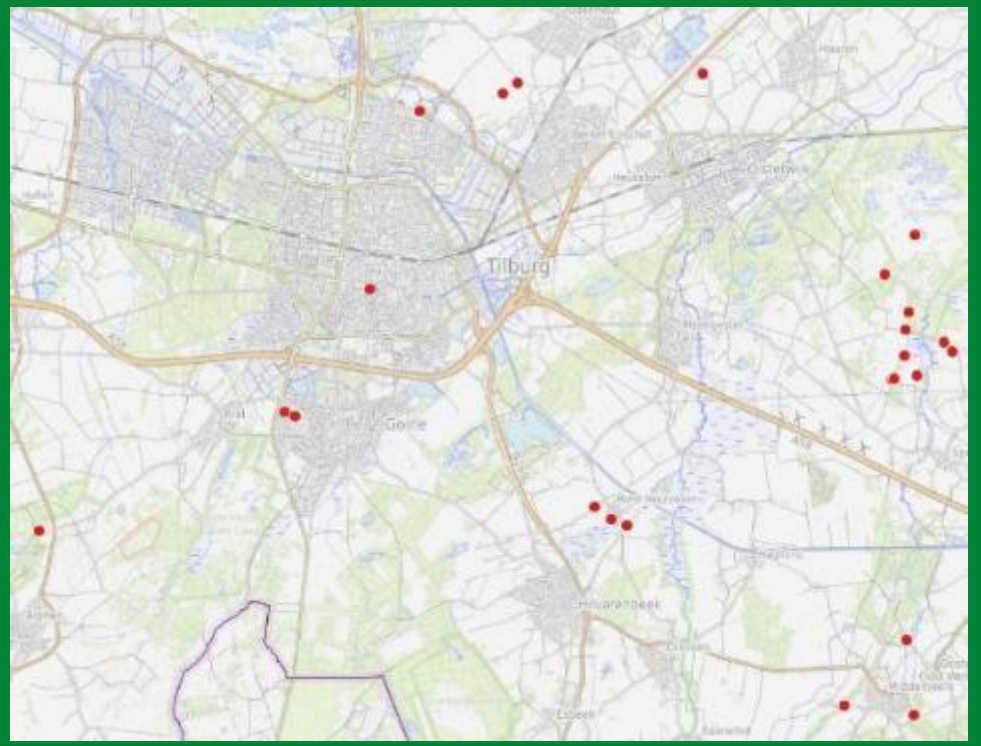

De ringmus, waar zit deze nog?

groene bondgenoten
samen voor basiskwaliteit natuur

Tilburg 1990

Tilburg 2023

Het begin...

(2021)

2021

Verschijnen boek Vogels in hun domein

2023

Start Groene bondgenoten

2024

Kennisdocument BKN

LVVN prog. aanpak

2024

Start kennistraject

2025

Pilot per provincie

2026

Samenwerking BKN met

Land van Ons en Groene Bondgenoten…

groene bondgenoten
samen voor basiskwaliteit natuur

Naturalis Biodiversity Center

Vogelbescherming Nederland

Wageningen University & Research

IUCN NL

Land van Ons

Vogelbescherming Nederland

Wat is Basiskwaliteit Natuur?

De minimum kwaliteit die de leefomgeving moet hebben voor het behoud of herstel van **algemene soorten** planten en dieren.

Levensbehoeften: de V's

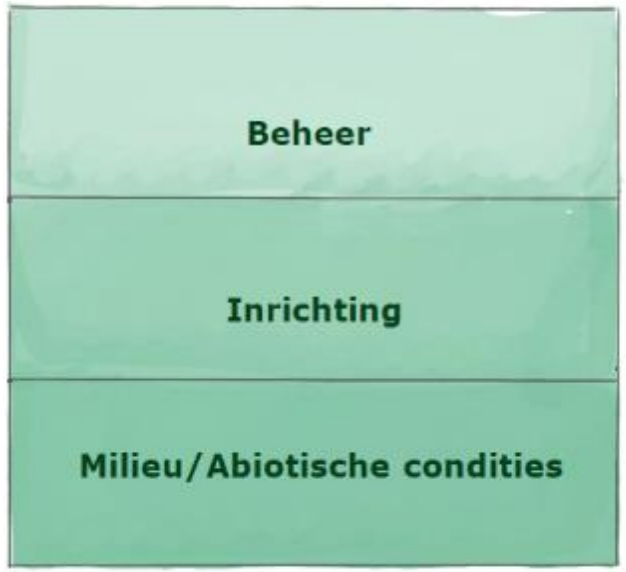
Voedsel

Veiligheid

Voortplanting

Verbinding

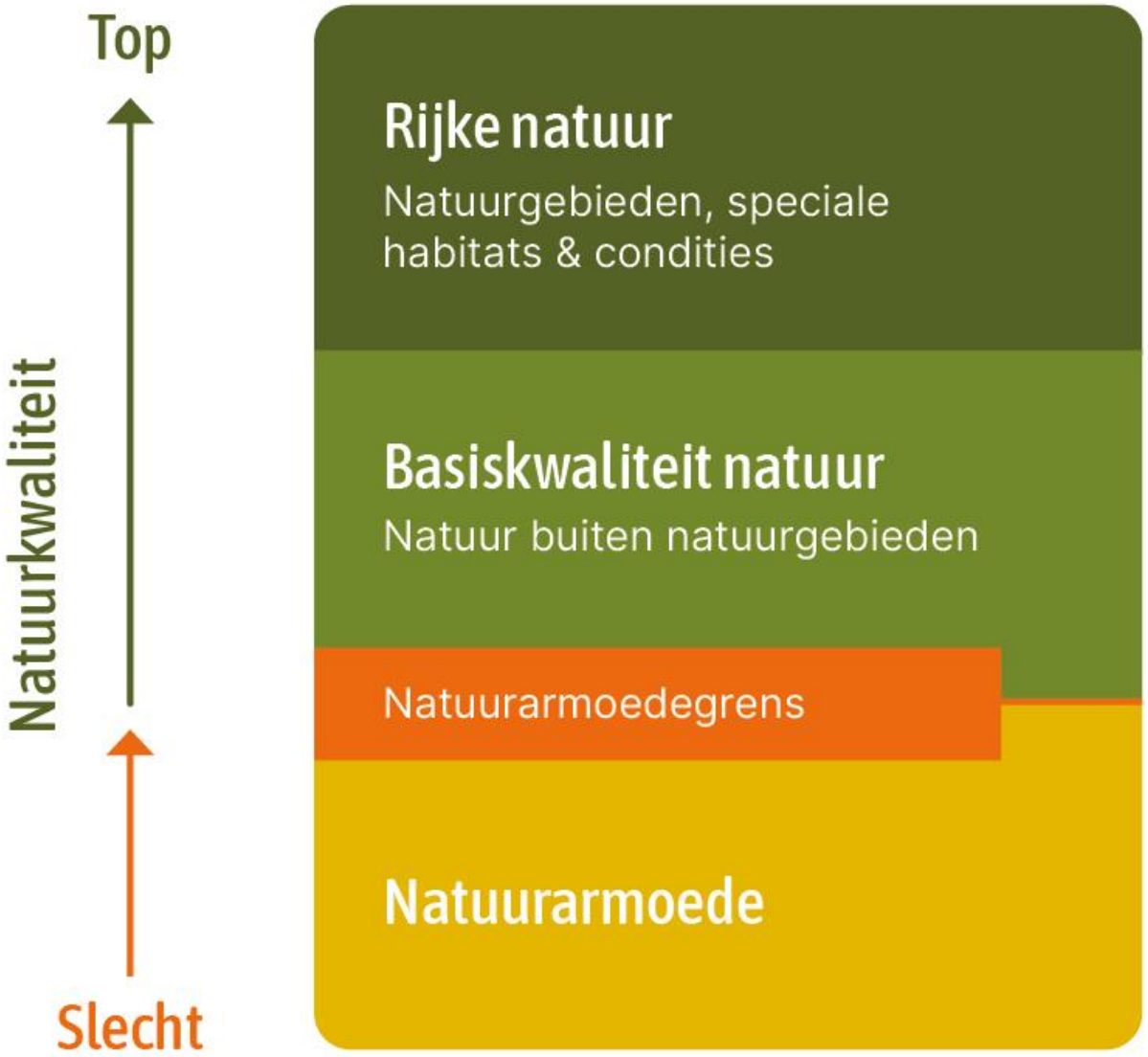
Variatie

Condities

Algemene Soorten

groene bondgenoten
kennis • contacten • lokale impact

Bron: https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/toolbox/basiskwaliteitnatuur

Uitwerking door het kennistraject
Downloads: www.samenvoorbiodiversiteit.nl

Inrichting

10-15% Landschapselementen

- Opgaande elementen (singels en bomenrijen, heggen, houtwallen, kleine bosjes)
- Lage elementen (kruidenrijke bermen, dijken, natuurvriendelijke oevers, slootranden, poelen)

Kwaliteit landschapselementen

- Samenhang, aaneengesloten leefgebieden
- Kleinschaligheid, fijnmazige dooradering
- Variatie in vegetatie en structuur, overgangen
- Inheemse soorten

Beheer

Beheer van landschapselementen

- Beheer van opgaande elementen
- Beheer van lage elementen (bermen, dijken, natuurvriendelijke oevers)

Beheer van percelen

- Grasland (bijv. % kruidenrijk, laat maaien)
- Akkers (bijv. gewasdiversiteit)

Beheer van waterlichamen

- Bijv. baggeren, schonen

Abiotiek

Waterhuishouding: waterpeil

Bodemkwaliteit

- Verontreiniging
- Nutriëntengehalte
- Zuurgraad

Waterkwaliteit

- Waterverontreiniging
- Helderheid van het water
- Nutriëntengehalte

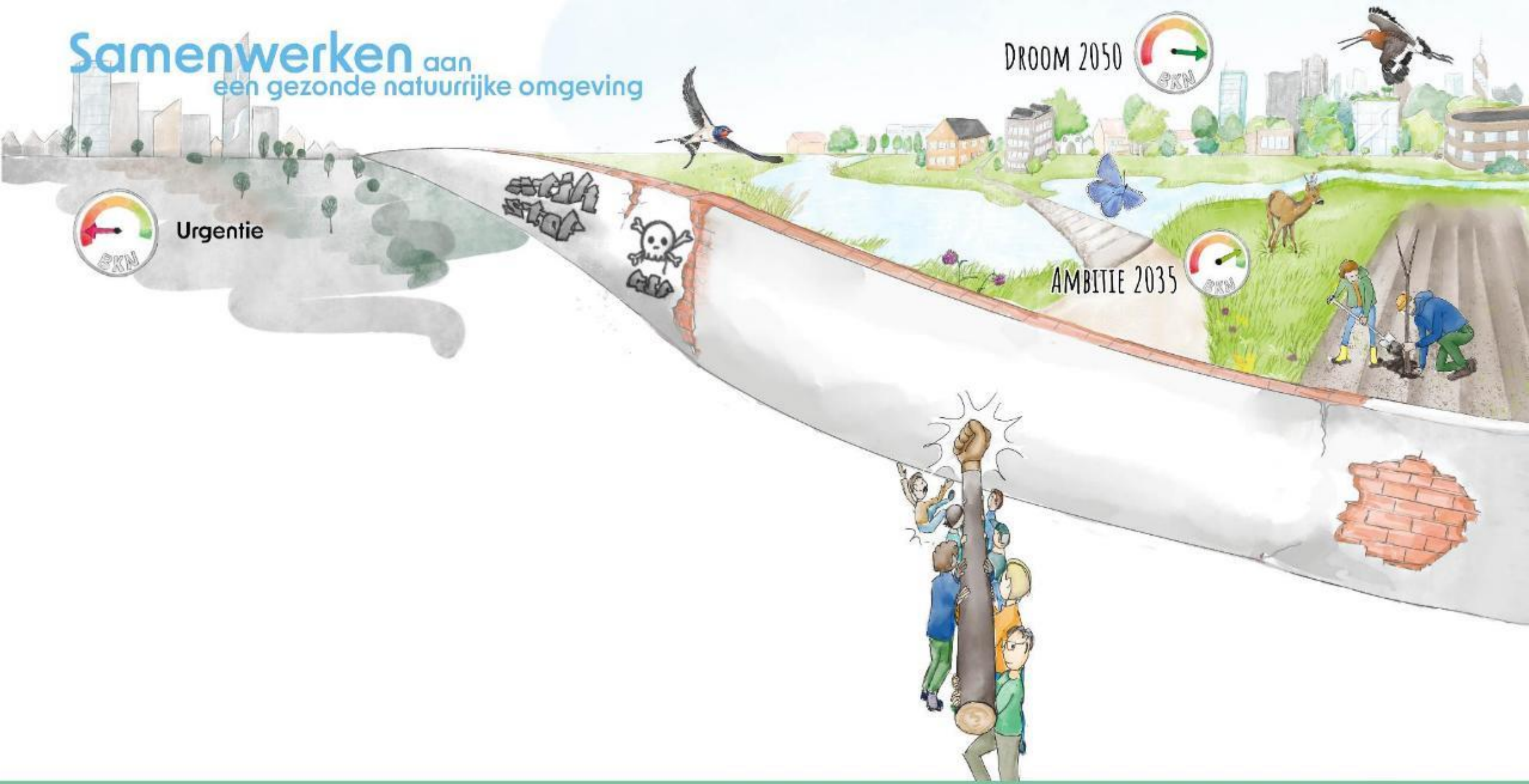
Groene Bondgenoten

Doel van Groene Bondgenoten is dat vrijwilligers elkaar vaker vinden en **samenwerken** en daarmee hun impact op de **Basiskwaliteit Natuur** in hun eigen omgeving vergroten.

Groene Bondgenoten is een samenwerking van Vogelbescherming Nederland, LandschappenNL, Natuur- en Milieufederaties, IVN Natuureducatie, SoortenNL en KNNV. Het project is mede mogelijk gemaakt door de deelnemers van de Nationale Postcode Loterij.

Samenwerken aan een gezonde natuurrijke omgeving

groene bondgenoten

Samenwerken aan een gezonde natuurrijke omgeving

Urgentie

Droom 2050

Ambitie 2035

Maatschappelijke doorbraak

Dat de meerderheid van de Nederlanders verontwaardigd is over verlies van biodiversiteit, en de noodzaak voelt voor een betere Basiskwaliteit Natuur en zelf bereid is daarvoor stappen te zetten.

GROENE BONDSGENOTEN TELLEN, HERSTELLEN, VERTELLEN EN BELLEN

groene bondgenoten

Samenwerken aan een gezonde natuurrijke omgeving

Urgentie

Droom 2050

Ambitie 2035

Maatschappelijke doorbraak

Dat de meerderheid van de Nederlanders verontwaardigd is over verlies van biodiversiteit, en de noodzaak voelt voor een betere Basiskwaliteit Natuur en zelf bereid is daarvoor stappen te zetten.

Politieke doorbraak

Dat in alle ruimtelijk beleid Basiskwaliteit Natuur de minimale norm is.

groene bondgenoten

Samenwerken aan een gezonde natuurrijke omgeving

Urgentie

Droom 2050

Ambitie 2035

Maatschappelijke doorbraak

Dat de meerderheid van de Nederlanders verontwaardigd is over verlies van biodiversiteit, en de noodzaak voelt voor een betere Basiskwaliteit Natuur en zelf bereid is daarvoor stappen te zetten.

Politieke doorbraak

Dat in alle ruimtelijk beleid Basiskwaliteit Natuur de minimale norm is.

Sectorale doorbraak

Dat (agrarische) ondernemers in stad en land Basiskwaliteit Natuur omarmen en natuurinclusief zijn in hun bedrijfsvoering.

We bouwen aan een landelijke dekkende sterke zwerm van groene vrijwilligers die we ondersteunen met:

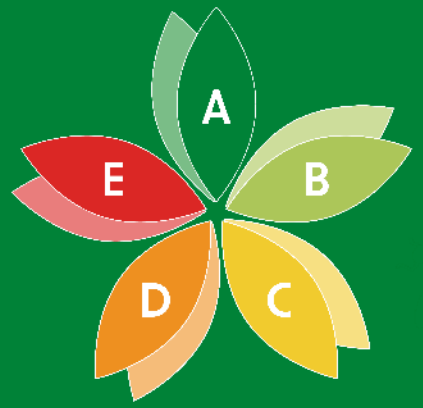
BKN kennisplatform **Ontmoeting en uitwisseling** **Bewegingsopbouw**

groene bondgenoten

Burgertoolbox Basiskwaliteit Natuur

Toolbox Groene Bondgenoten

Van theorie naar de praktijk

Bewustwording – docu's

groene bondgenoten
samen voor basiskwaliteit natuur

Teller, Herstellers, Vertellers en Bellers!
Al 300 groepen werken samen aan herstel van lokale Basiskwaliteit Natuur

groene bondgenoten
samen voor basiskwaliteit natuur

Burgerwetenschap

In actie met soorten, landschap, bodem en water voor Basiskwaliteit Natuur

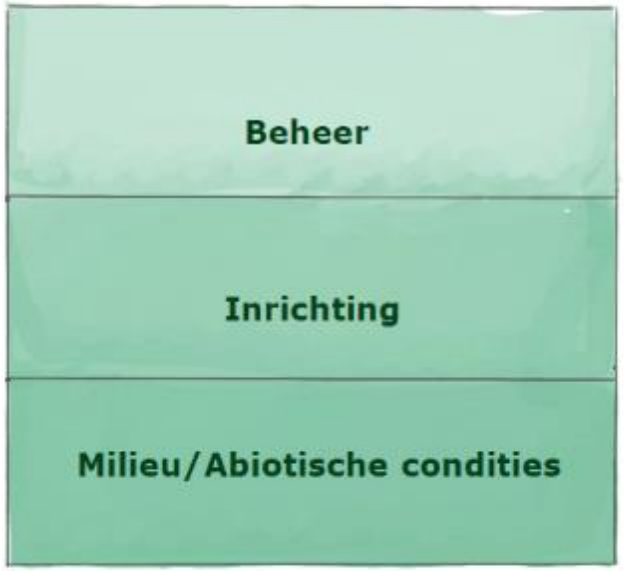
In beeld brengen van BKN

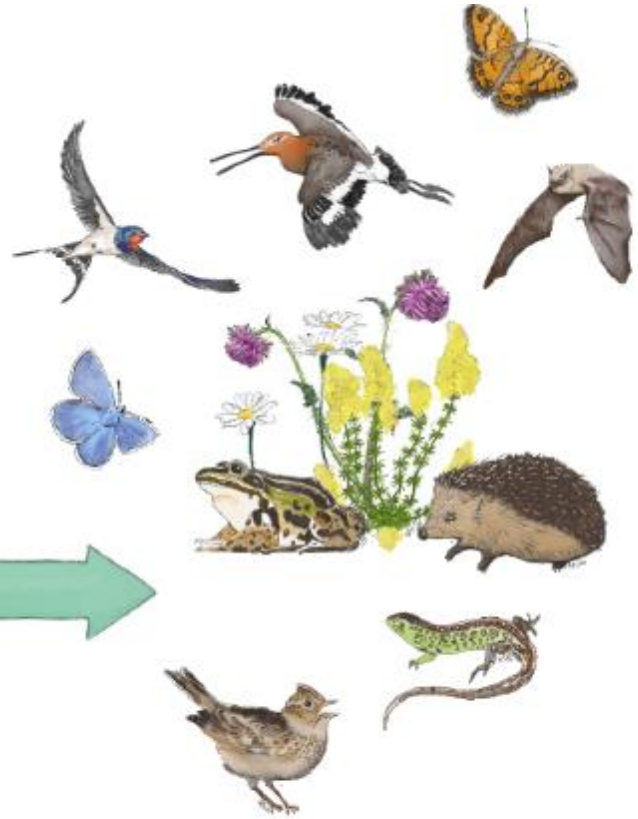
Meet je Landschap

earthwatch

Bodem en water burgerwetenschap

Condities

Algemene Soorten

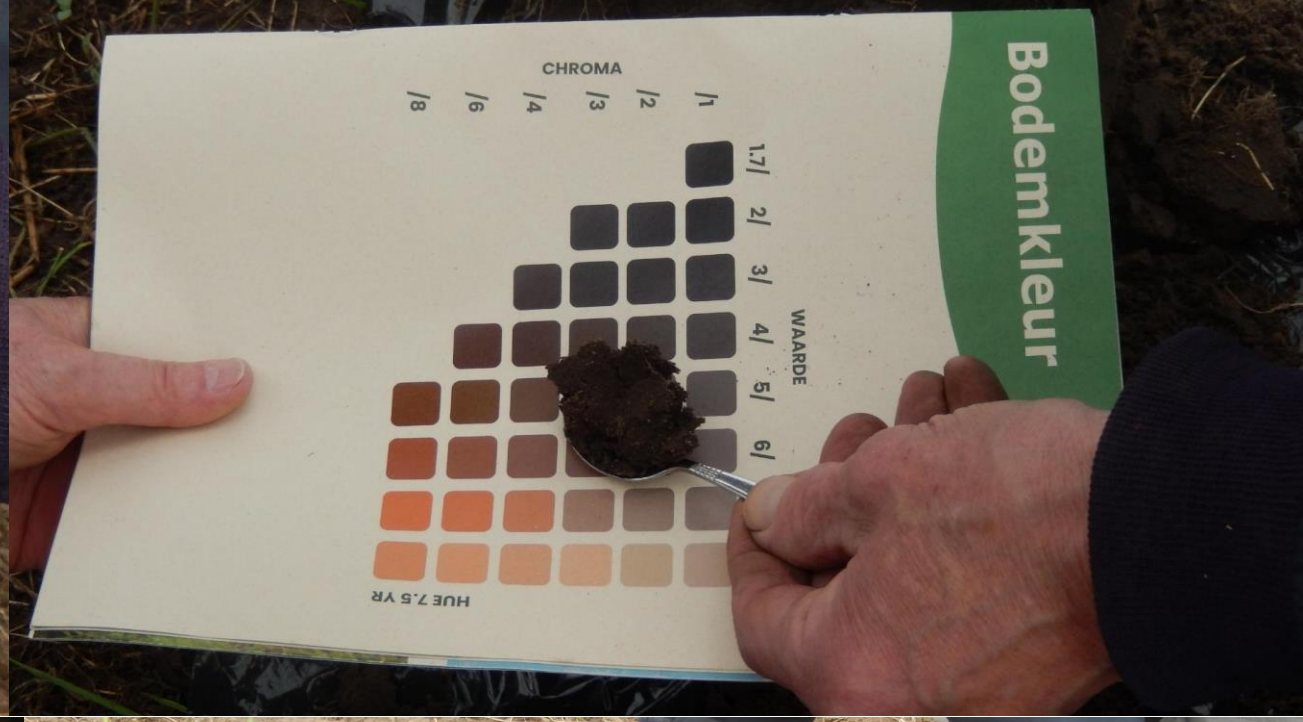
De condities:
Burgerwetenschap op zoek naar kwaliteit van water en bodem

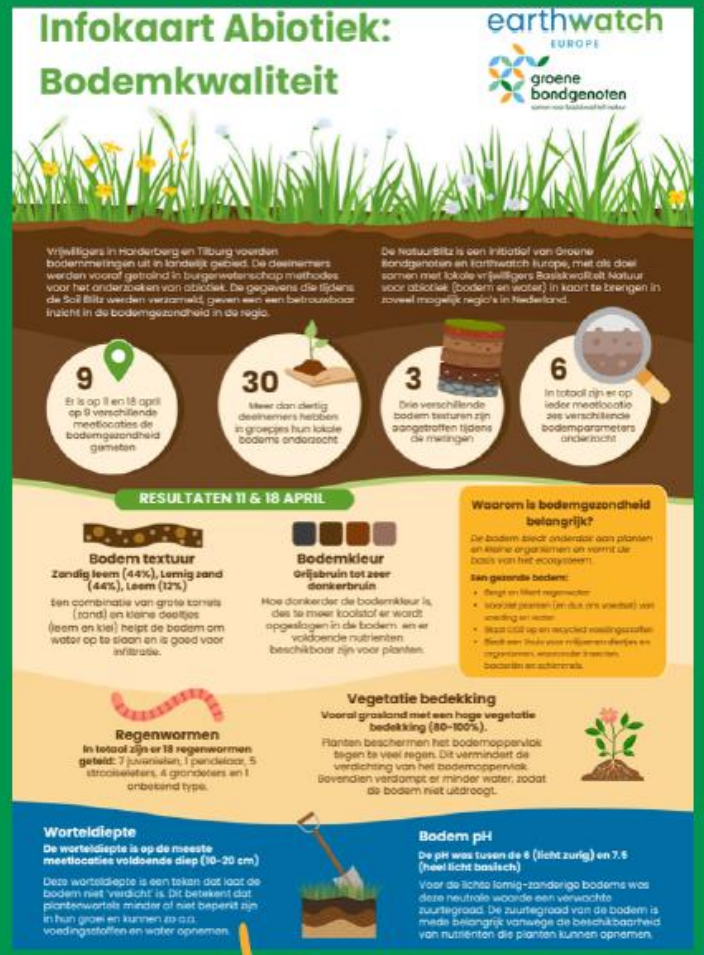

Bodemkleur
CHROMA
/1
/2
/3
/4
/6
/8
WAARDE
1.7/
2/
3/
4/
5/
6/
HUE 7.5 YR

MACHEREY-NAGEL
pH-Fix 4.5–10.0 PT

groene bondgenoten
samen voor basiskwaliteit natuur

Bodemkwaliteit infokaart

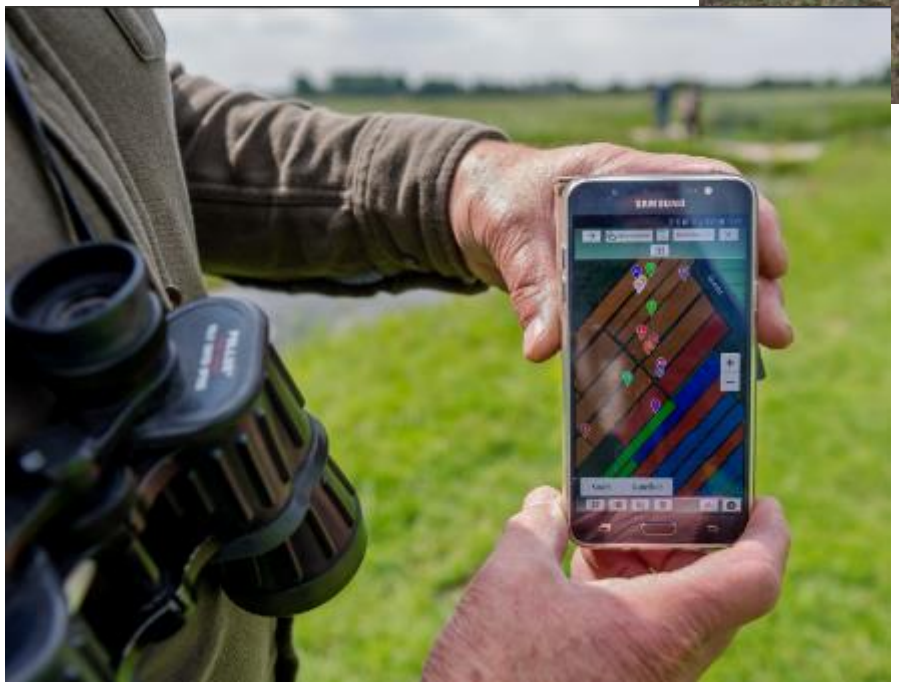

Toelichting resultaten

Uitleg verband landschappen, soorten en gezonde bodems

Samenvatting metingen & bodem parameters

Nieuwe tool in ontwikkeling:

Van meten naar beoordelen en handelingsperspectief (2027)

SoortenKijker

Thermometer voor Basiskwaliteit Natuur

De jarenlange inzet van tellers en monitoring vrijwilligers zorgt ervoor dat de SoortenKijker andere vrijwilligers inzicht geeft over algemene soorten in hun eigen omgeving.

Meetsoorten Basiskwaliteit Natuur

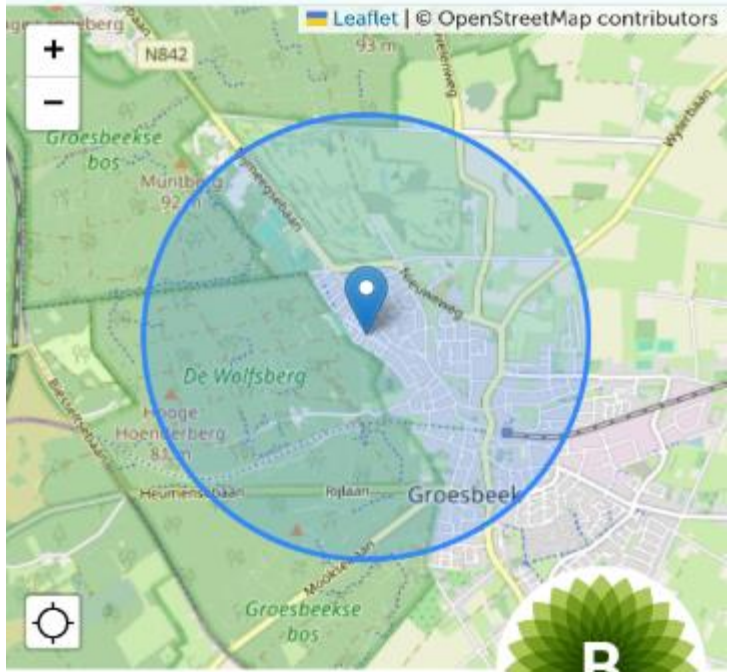
SoortenNL heeft een rapport opgesteld dat zich richt op het bepalen van Basiskwaliteit Natuur aan de hand van een praktisch hanteerbare set soorten, onderverdeeld in soortgroepen.

Door het kiezen van een set aan ‘indicatorsoorten’ per landschapstype, kan met behulp van een beperkt aantal soorten een beeld van de kwaliteit van de lokale natuur worden gekregen.

11:42

groenebondgenoten.nl

B

Landschap Dorpen hoge zandgronden
Peildatum 2025-09-17

SoortenKijker Basiskwaliteit Natuur

De SoortenKijker Basiskwaliteit Natuur (BKN) geeft een indruk van de kwaliteit van de natuur op de locatie, door in een straal van 1,5 km te bepalen hoeveel van de soorten die in dit landschapstype te verwachten zijn ook daadwerkelijk het afgelopen jaar zijn doorgegeven. Voor planten,

Groene Bondgenoten voor Basiskwaliteit Natuur

11:44

groenebondgenoten.nl

B

Landschap Dorpen hoge zandgronden
Peildatum 2025-09-17

Achtergrondinformatie

Het label is gebaseerd op een analyse van 242 soorten uit 14 verschillende soortgroepen.

160 soorten die zijn waargenomen

82 soorten die niet zijn waargenomen

Is de monitoring niet volledig? Ga naar Waarneming.nl of werk samen met tellersgroepen in jouw omgeving om waarnemingen toe te voegen.

Groene Bondgenoten voor Basiskwaliteit Natuur

groene bondgenoten
kennis • contacten • lokale impact

11:45

B

Landschap Dorpen hoge zandgronden
Peildatum 2025-09-17

Soortgroep	Soorten	#wrn	
Amfibieën	4/6	22	C
Bijen	17/21	118	A
Dagvlinders	13/15	204	A
Epifytische korstmossen	27/34	78	B
Libellen	3/4	38	B
Nachtvlinders	3/19	15	E
Paddenstoelen	6/10	489	C
Sprinkhanen en krekels	5/16	30	D
Vaatplanten	25/30	362	A
Vissen	0/9	0	
Vogels: Broedvogels	40/55	386	B
Vogels: Wintervogels	37/52	248	B
Zoogdieren: Landzoogdieren	7/9	20	B
Zoogdieren: Vleermuizen	0/4	0	

Natuurscore B

De zoekperiode is standaard 1 jaar, maar voor de soortgroepen *Epifytische korstmossen, Paddenstoelen en Vaatplanten* is deze 5 jaar.

Groene Bondgenoten voor Basiskwaliteit Natuur

KPN 07:20

D

Landschap Rivierengebied
Peildatum 2025-05-05

Soortgroep	Soorten	#wrn	
Amfibieën	2/7	2	E
Bijen	5/15	6	D
Dagvlinders	2/4	16	D
Epifytische korstmossen	0/18	3	E
Libellen	1/6	5	
Nachtvlinders	0/15	1	
Paddenstoelen	0/11	0	
Reptielen	0/1	0	
Sprinkhanen en krekels	2/11	5	E
Vaatplanten	29/42	255	C
Vissen	0/12	1	
Vogels: Broedvogels	37/61	141	C
Vogels: Wintervogels	37/61	130	C
Zoogdieren: Landzoogdieren	2/11	3	E
Zoogdieren: Vleermuizen	0/6	0	

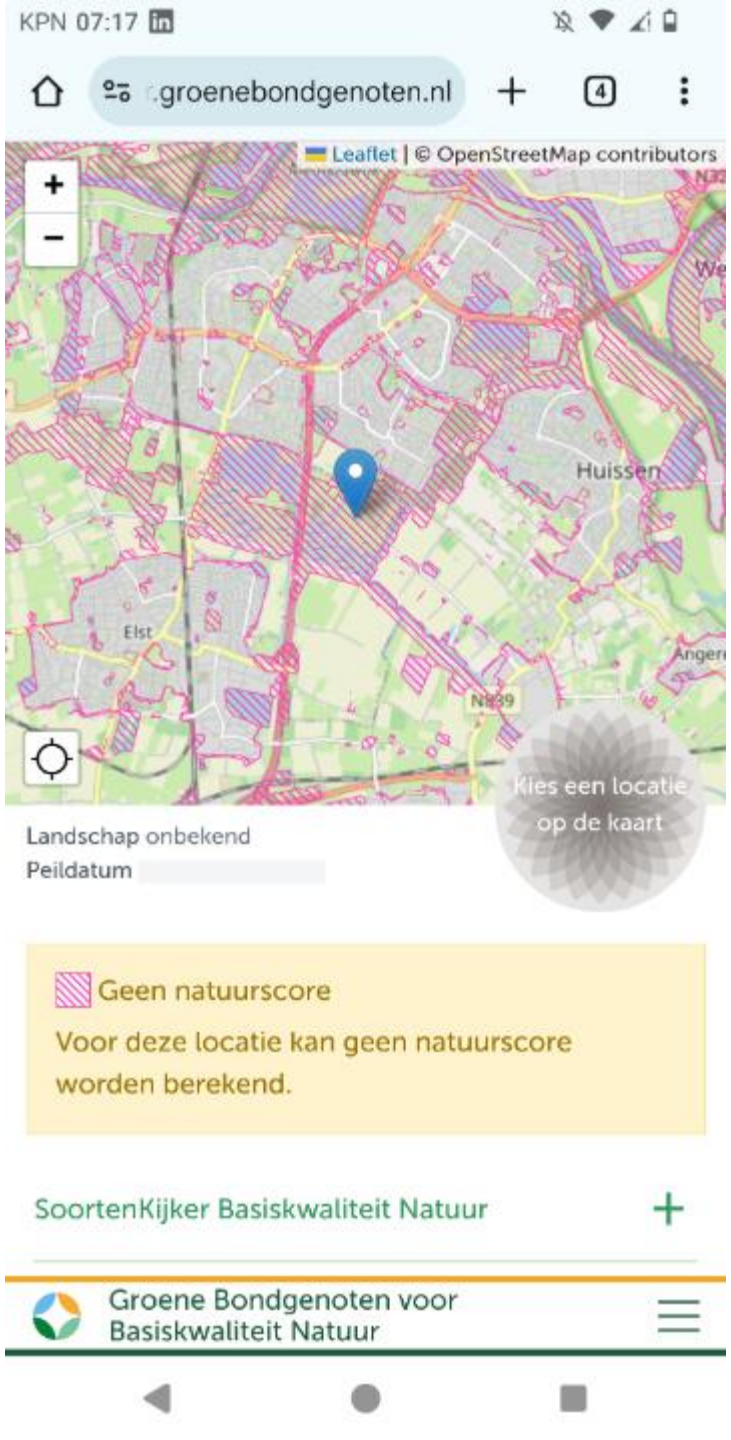
Natuurscore D

De zoekperiode is standaard 1 jaar, maar voor de soortgroepen *Epifytische korstmossen, Paddenstoelen en Vaatplanten* is deze 5 jaar.

Groene Bondgenoten voor Basiskwaliteit Natuur

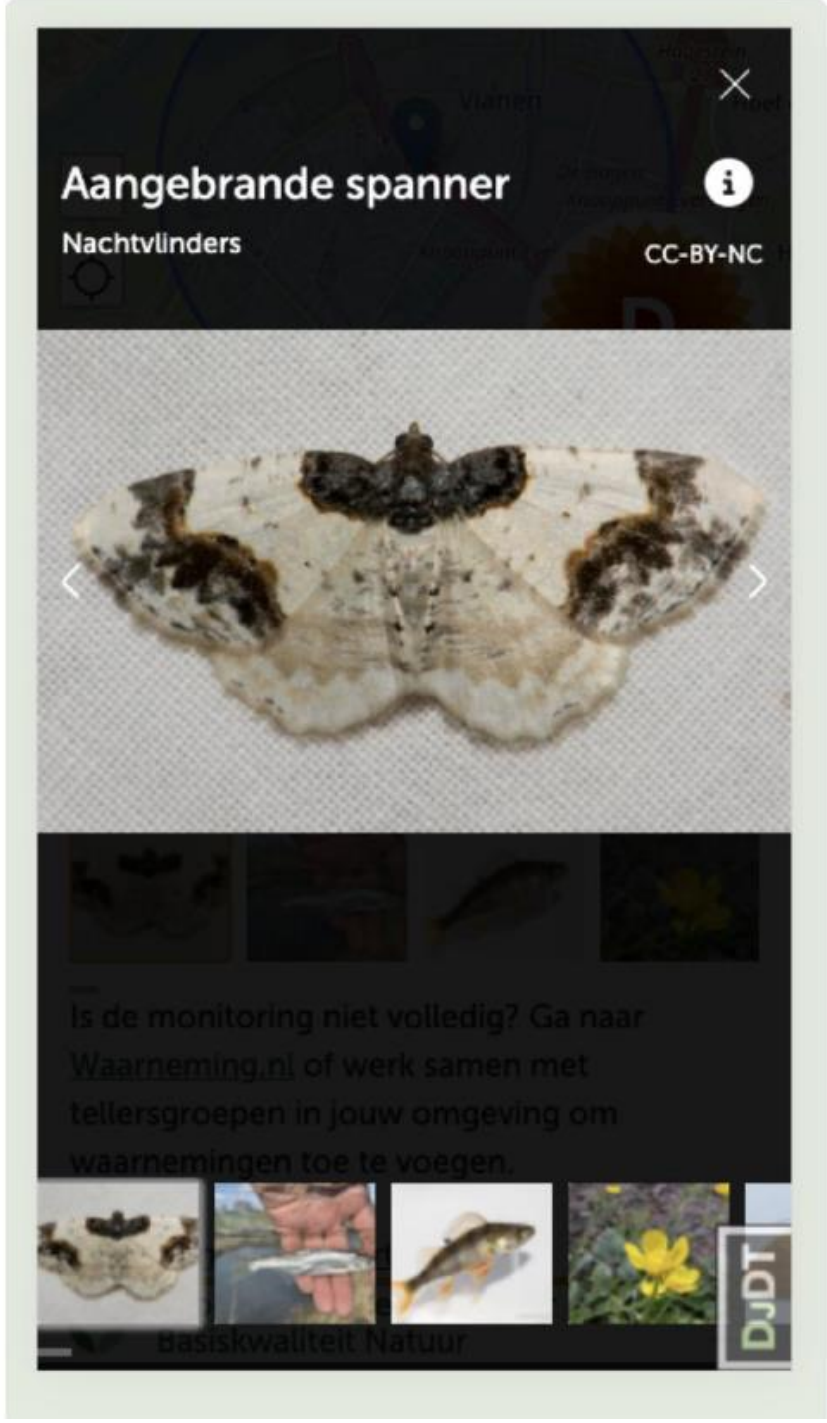
groene bondgenoten
kennis • contacten • lokale impact

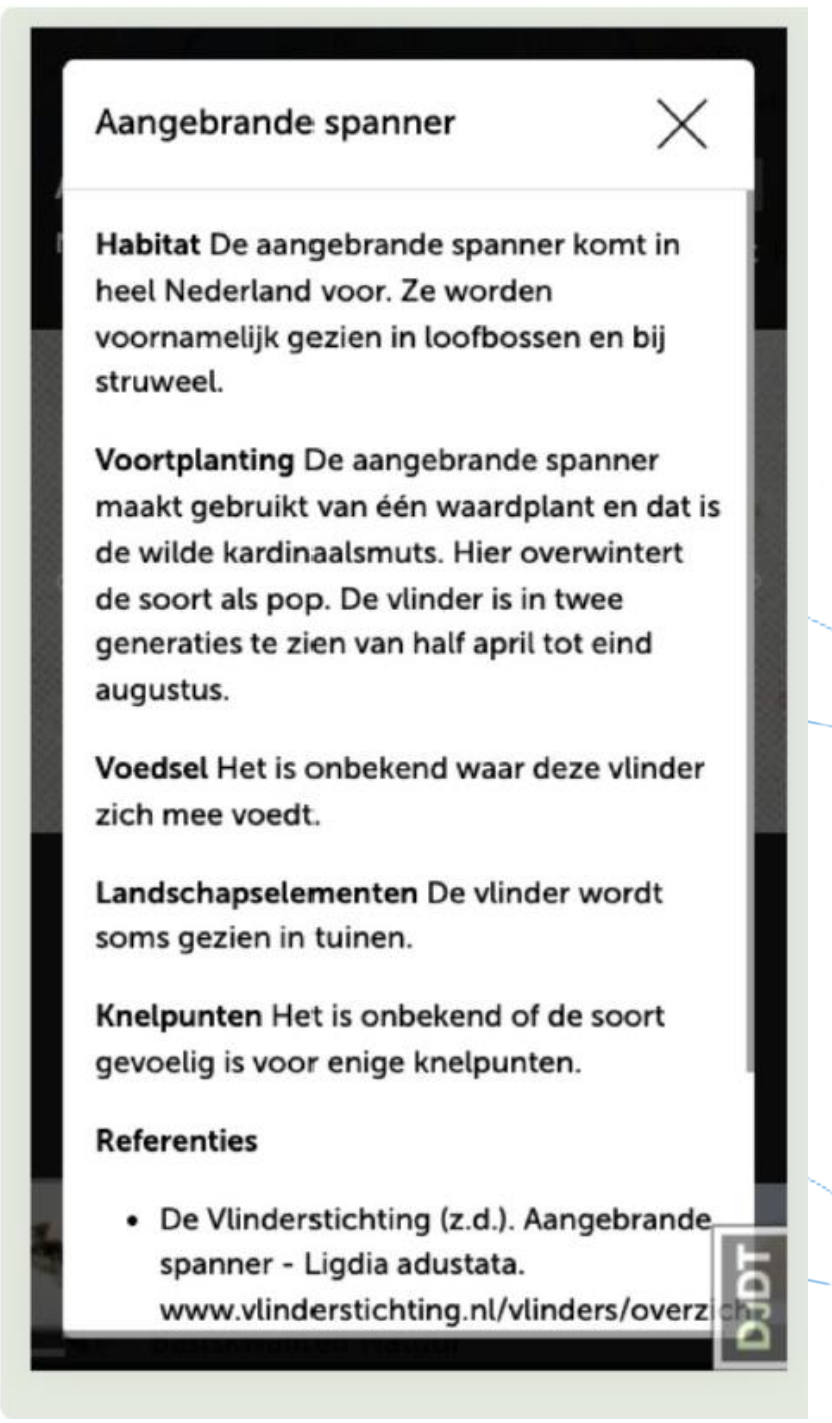

groene bondgenoten
kennis • contacten • lokale impact

KPN 07:13
.groenebondgenoten.nl
N841
De Wolfsberg
Landschap Dorpen hoge zandgronden
Peildatum 2025-05-05
Het label is gebaseerd op een analyse van 277 meetsoorten uit 14 verschillende soortgroepen.
144 soorten die zijn waargenomen
98 soorten die niet zijn waargenomen
Is de monitoring niet volledig? Ga naar Waarneming.nl of werk samen met tellersgroepen in jouw omgeving om waarnemingen toe te voegen.
Toelichting BKN soortenlabel
Groene Bondgenoten voor Basiskwaliteit Natuur

Aangebrande spanner
Nachtvlinders
CC-BY-NC
Is de monitoring niet volledig? Ga naar Waarneming.nl of werk samen met tellersgroepen in jouw omgeving om waarnemingen toe te voegen.
DjDT

Aangebrande spanner
Habitat De aangebrande spanner komt in heel Nederland voor. Ze worden voornamelijk gezien in loofbossen en bij struweel.
Voortplanting De aangebrande spanner maakt gebruikt van één waardplant en dat is de wilde kardinaalsmuts. Hier overwintert de soort als pop. De vlinder is in twee generaties te zien van half april tot eind augustus.
Voedsel Het is onbekend waar deze vlinder zich mee voedt.
Landschapselementen De vlinder wordt soms gezien in tuinen.
Knelpunten Het is onbekend of de soort gevoelig is voor enige knelpunten.
Referenties
De Vlinderstichting (z.d.). Aangebrande spanner - Ligdia adustata. www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzich
DjDT

Aan de slag met de SoortenKijker

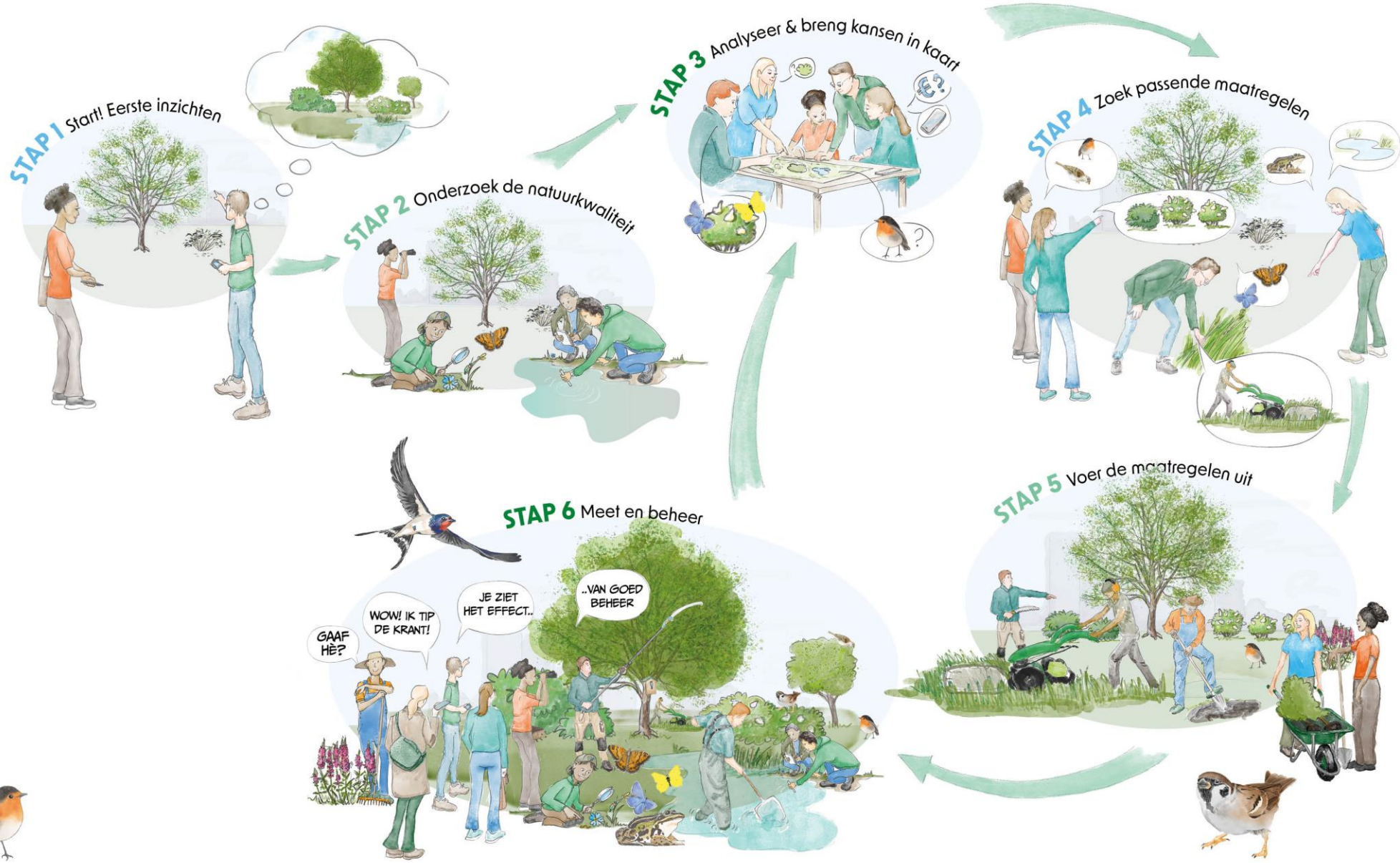
- Maak 2-tallen
- Ga naar www.soortenkijker.nl
- Verken je eigen leefomgeving / perceel
- Ga het gesprek aan:
  - Herken je in de score?
  - Wat valt op?
- Bespreek mogelijkheden, hoe zou de Soortenkijker ingezet kunnen worden?

Aan de slag met Basiskwaliteit Natuur

Stappenplan voor vrijwilligers

groene bondgenoten
samen voor basiskwaliteit natuur

Project
BKN Veldlab Land van Ons

Doel Veldlab BKN

Ondersteunen van beheer en monitoring voor het versterken van biodiversiteit op de percelen van Land van Ons.

Met aandacht voor bodem, water, landschapselementen en natuurinclusief beheer.

BKN biedt een maatlat voor het beoordelen van natuurkwaliteit, en geeft vrijwilligers daarmee inzicht in de effecten van de inzet op de percelen.

Praktijktoets voor het Kennistraject BKN

Aanpak Veldlab BKN

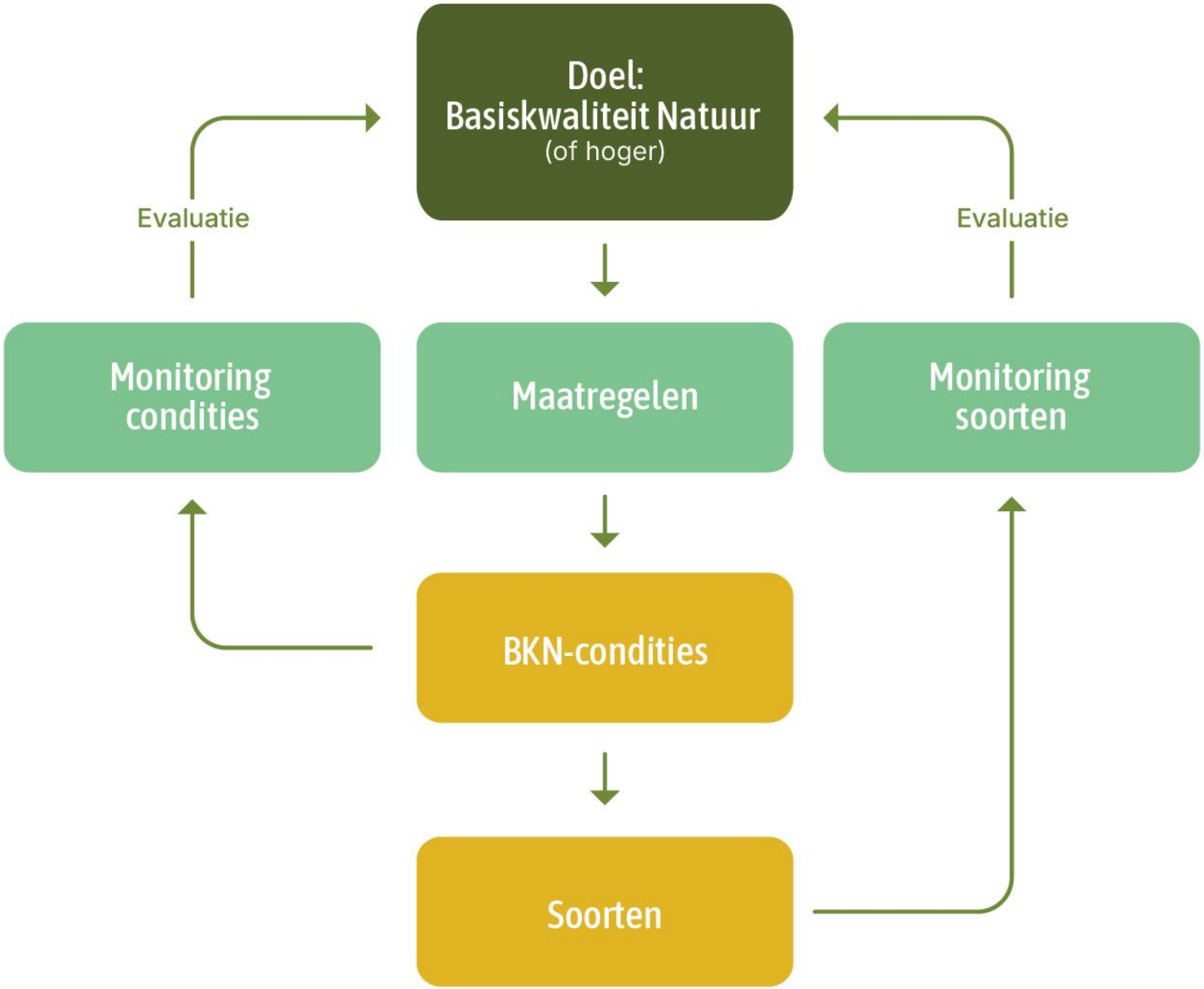
Evaluatie van **monitoring & evaluatie** systematiek van Land van Ons

Door te spiegelen aan **BKN methoden** (maatlat condities en monitoring handreiking, inzet BKN tools vrijwilligers)

- Generiek – quick scans beheerplannen en monitoring aanpak
- Verdiepende cases: Biesterhof en Triemen/Zwagermieden (veldbezoek, gesprekken)

Educatiepunt ontwikkelen voor vrijwilligers

Doel:
Basiskwaliteit Natuur
(of hoger)
Evaluatie
Evaluatie
Monitoring condities
Maatregelen
Monitoring soorten
BKN-condities
Soorten

Resultaten Veldlab BKN

- praktische **adviezen** voor beheer en monitoring
- **inzicht in effecten** maatregelen voor biodiversiteit → draagt bij aan motivatie
- online **Educatiepunt**: ondersteuning en kennis voor vrijwilligers
- **leren van elkaar**, zowel percelen onderling als ervaringen met BKN elders
- **lessen voor Kennisprogramma** BKN over toepassing in de praktijk

BKN in de praktijk brengen

BKN Pilots LVVN-provincies

BKN Veldlab Land van Ons

.....	.....
.....	.....

Hoe meedoen?

- tussentijdse resultaten worden gedeeld binnen Land van Ons via landelijke dagen en andere kanalen
- deelname aan online enquête (over monitoring en educatie)
- in jaar 2 aan de slag met adviezen op percelen. Wijze van evaluatie n.t.b.
- in jaar 2, eerste versie educatiepunt
- … ***ideeën***?

Vragen of ideeën? Contact het projectteam:

gerben.vanheijningen@landvanons.nl

Dank!

Land van Ons

groene bondgenoten
samen voor basiskwaliteit natuur

Contact met het projectteam:
gerben.vanheijningen@landvanons.nl

Projectteam BKN Veldlab
Gerjan Navis, Jeanne Mertens, Gerben van Heijningen (Land van Ons)
Hetty van der Stoep (Vogelbescherming), Barbara Kalkman (Vlinderstichting), Rachel Owusu (IVN), Frank Velthuizen (Groene Bondgenoten)

